

Hallituksen esitysluonnos merenkulun ympäristönsuojelulain ja sakon täytäntöönpanosta annetun lain 1 §:n muuttamisesta sekä MARPOL-yleissopimuksen VI liitteen muutosten hyväksymiseksi ja voimaansaattamiksi

Johdanto

Liikenne- ja viestintäministeriö pyytää lausuntoja luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi merenkulun ympäristönsuojelulain ja sakon täytäntöönpanosta annetun lain 1 §:n muuttamisesta sekä alusten aiheuttaman meren pilaantumisen ehkäisemisestä tehdyn nk. MARPOL-yleissopimuksen VI liitteen muutosten hyväksymiseksi ja voimaansaattamiseksi. Muutoksilla pantaisiin täytäntöön EU:n muutettu aluspäästädirektiivi eli direktiivi 2024/3101 direktiivin 2005/35/EY muuttamisesta siltä osin kuin on kyse alusten aiheuttamasta ympäristön pilaantumisesta ja pilaamisrikoksista määrättävistä hallinnollisista seuraamuksista.

Keskeisin ehdotus koskee uutta hallinnollista seuraamusmaksua, aluspäästömaksua, jonka voisi määrätä laivanisännälle MARPOL-yleissopimuksen mukaisten vaatimusten vastaisesta päästöstä veteen.

Samalla eduskunnan hyväksyttäväksi esitetään Kansainvälisessä merenkulkujärjestössä tehtyjä MARPOL-yleissopimuksen ilmansuojelua koskevan VI liitteen muutoksia, jotka koskevat Kanadan arktisten alueiden ja Norjanmeren sekä Koillis-Atlantin nimeämistä ilmapäästöjen valvonta-alueeksi ja Kansainvälisen merenkulkujärjestön polttoaineen kulutusta koskevan tiedonkeruujärjestelmän tietojen raportointia ja julkisuutta.

Tausta

Merenkulun ympäristönsuojelulaissa säädetään aluksilta veteen tehtäviä päästöjä koskevista päästökielloista ja -rajoituksista sekä vaatimusten rikkomisesta määrättävistä seuraamuksista. Päästökiellot ja -rajoitukset perustuvat MARPOL-yleissopimukseen.

Päivitetty direktiivi edellyttää, että MARPOL-yleissopimuksen vastaisista päästöistä voidaan määrätä aluksen yhtiölle hallinnollinen sakkomaksu. Aiemmin direktiivi edellytti rikosoikeudellisia seuraamuksia.

Tavoitteet

Direktiivimuutosten edellyttämällä tavalla merenkulun ympäristönsuojelulakiin lisättäisiin säännökset aluspäästömaksusta, jota sovellettaisiin aluksista peräisin olevien aineiden laittomiin päästöihin mereen. MARPOL-yleissopimuksen vastaisten päästöjen ohella maksu olisi mahdollista määrätä myös kansallisten harmaan veden ja rikkipesurista peräisin olevan veden päästökieltojen rikkomisesta. Kansallista lisää olisi myös seuraamusmaksun soveltamisen ulottaminen sisävesille. Aluspäästömaksu olisi mahdollista määrätä aluksen laivanisännälle ja sen määrääminen perustuisi ankaraan objektiiviseen vastuuseen. Maksun määräisi Rajavartiolaitos. Luonnollisen henkilön tahallisesti tai tuottamuksellisesti aiheuttamaan laittomaan päästöön sovellettaisiin edelleen rikosoikeudellisia seuraamuksia. Sakon täytäntöönpanosta annetun lain 1 §:n muuttaminen on tarpeen, jotta mainittua lakia voidaan soveltaa aluspäästömaksun täytäntöönpanoon. Viranomaisten aluspäästöihin liittyviä valvonta-, tutkinta- ja raportointitehtäviä tarkennettaisiin direktiivin edellyttämällä tavalla.

Direktiivin vaatimuksen mukaisesti kiellettäisiin pakattuina kuljetettavien haitallisten aineiden mereen poistaminen. Kielto perustuu MARPOL-yleissopimuksen III liitteeseen, mutta se on jäänyt panematta täytäntöön III liitteen voimaansaattamisen yhteydessä. Samalla säädösteknisenä muutoksena kirjoitettaisiin auki merenkulun ympäristönsuojelulain veteen meneviä päästöjä koskevat kiellot ja rajoitukset. Voimassa oleva laki viittaa alusten aiheuttaman meren pilaantumisen ehkäisemisestä tehdyn yleissopimuksen eli niin kutsutun MARPOL-yleissopimuksen määräyksiin.

Lait merenkulun ympäristönsuojelulain muuttamisesta ja sakon täytäntöönpanosta annetun lain 1 §:n muuttamisesta on tarkoitettu tulemaan voimaan 6.7.2027. MARPOL-yleissopimuksen VI liitteen päätöslauselmalla MEPC.392(82) tehdyt muutokset on tarkoitettu tulemaan voimaan niiden mahdollisimman pian. Päätöslauselmalla MEPC.407(84) tehdyt muutokset tarkoitettu tulemaan voimaan niiden kansainvälisen voimaantulon ajankohtana 1.9.2027.

Vastausohjeet vastaanottajille

Lausuntopyyntö on jaettu teemoihin, ja kuhunkin teemaan voi vastata erikseen väliotsikoiden alle. Myös kokonaisuutta koskevan lausunnon jättäminen on mahdollista joko vastauskenttään tai liitetiedostona.

Kuka tahansa voi antaa lausunnon.

Lausunto pyydetään ensisijaisesti antamaan vastaamalla lausuntopyyntöön lausuntopalvelun kautta. Ohjeet palveluun rekisteröitymiseksi ja palvelun käyttämiseksi löytyvät lausuntopalvelun sivulta Ohjeet > Käyttöohjeet (käyttäjätuki: lausuntopalvelu.om@gov.fi). Ministeriöiden tulee lisäksi tallentaa lausuntopalvelussa antamansa lausunto VAHVA-asianhallintajärjestelmään asialle VN/33115/2025.

Jos lausuntoa ei ole mahdollista antaa lausuntopalvelussa, lausunto voidaan vaihtoehtoisesti toimittaa ministeriön kirjaamoon sähköpostilla osoitteeseen kirjaamo.lvm@gov.fi tai postitse osoitteeseen PL 31, 00023

VALTIONEUVOSTO. Kirjaamoon toimitetussa lausunnossa pyydetään mainitsemaan asianumero VN/33115/2025. Lisäksi kirjaamoon toimitettu lausunto pyydetään lähettämään esimerkiksi sähköpostin liitetiedostona Word- tai PDF-muodossa, jotta lausuntoasiakirja ei sisällä tarpeettomia henkilötietoja, kuten yksityishenkilön sähköpostiosoitetta.

Kaikki annetut lausunnot ovat lähtökohtaisesti julkisia viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) mukaisesti. Lausunnot julkaistaan hankkeen julkisilla hankesivuilla (valtioneuvosto.fi/hankkeet, tunnus LVM052:00/2025). Yksityishenkilön lausunto julkaistaan kuitenkin hankesivuilla tietosuojasystä ainoastaan, jos henkilö tätä kirjallisesti pyytää esimerkiksi lausuntonsa yhteydessä tai sen saateviestissä.

Lisäksi kaikki lausuntopalvelussa annetut lausunnot, mukaan lukien yksityishenkilöiden lausunnot, ovat automaattisesti kaikkien nähtävissä lausuntopalvelussa. Ministeriö ei julkaise kirjaamoon toimitettuja lausuntoja lausuntopalvelussa.

Lausunnossa ei tule ilmoittaa tarpeettomia henkilötietoja. Vaikka yksityishenkilön kirjaamoon toimittamaa lausuntoa ei julkaistaisi verkossa, lausunto on ministeriöltä kaikkien saatavissa viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain mukaisesti.

Aikataulu

Lausunnot pyydetään toimittamaan viimeistään 18.6.2026.

Valmistelijat

Laura Sarlin, puh. 0295 342 063, laura.sarlin@gov.fi

Linkit

https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/PDF/?uri=OJ:L_202403101 - Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2024/3101 direktiivin 2005/35/EY muuttamisesta siltä osin kuin on kyse alusten aiheuttamasta ympäristön pilaantumisesta ja pilaamisrikoksista määrättävistä hallinnollisista seuraamuksista (päivitetty aluspäästädirektiivi)

https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/PDF/?uri=OJ:L_202403101 - Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2024/3101 om ändring av direktiv 2005/35/EG vad gäller föröreningar förorsakade av fartyg och om införandet av administrativa sanktioner för överträdelser (uppdaterade fartygavfallsdirektivet)

<https://valtioneuvosto.fi/hanke?tunnus=LVM052:00/2025> - Valtioneuvoston hankesivu: Aluspäästädirektiivin täytäntöönpano

Liitteet:

[Luonnos hallituksen esitykseksi.pdf](#) - Luonnos hallituksen esitykseksi merenkulun ympäristönsuojelulain ja sakon täytäntöönpanosta annetun lain 1 §:n muuttamisesta sekä MARPOL-yleissopimuksen VI liitteen muutosten hyväksymiseksi ja voimaansaattamiseksi

[Utkast till regeringens proposition, huvudsakligt innehåll samt lagförslagen.pdf](#) - Utkast till regeringens proposition med förslag till lagar om ändring av miljöskyddslagen för sjö-farten och 1 § i lagen om verkställighet av böter samt till godkännande samt sättande i kraft av ändringarna i bilaga VI till MARPOL-konventionen - huvudsakligt innehåll samt lagförslagen

[Resolutions MEPC.392\(82\) and MEPC.407\(84\).pdf](#) - Hyväksyttäväksi esitettävät päätöslauselmat MEPC.392(82) ja MEPC.407(84) englanniksi

Resolutionerna som föreläggs för godkännande, MEPC.392(82) och MEPC.407(84), på engelska

[Päätöslauselmat MEPC.392\(82\) ja MEPC.407\(84\).pdf](#) - Hyväksyttäväksi esitettävät päätöslauselmat MEPC.392(82) ja MEPC.407(84) suomeksi

Resolutionerna som föreläggs för godkännande, MEPC.392(82) och MEPC.407(84), på finska

[Resolutioner MEPC.392\(82\) och MEPC.407\(84\).pdf](#) - Hyväksyttäväksi esitettävät päätöslauselmat MEPC.392(82) ja MEPC.407(84) ruotsiksi

Resolutionerna som föreläggs för godkännande, MEPC.392(82) och MEPC.407(84), på svenska

Jakelu:

Ahvenanmaan maakunnan hallitus
Baltic Sea Action Group
Business Finland
Elinkeinoelämän keskusliitto
Ilmatieteen laitos
John Nurmisen säätiö
Keskuskauppakamari
Liikenne- ja viestintävirasto
Meriliitto – Sjöfartsförbundet ry
Merimiespalvelutoimisto
Meriteollisuus ry
oikeusministeriö
Oikeusrekisterikeskus
Pidä saaristo siistinä ry
Poliisihallitus
puolustusministeriö
Puolustusvoimat
Rajavartiolaitos
Satamaoperaattorit ry
sisäministeriö
Suomen Konepäälystöliitto
Suomen Laivameklarit r.y.
Suomen Laivanpäälystöliitto - Finlands Skeppsbefälsförbund r.y.

Suomen luonnonsuojeluliitto
Suomen Merimies-Unioni SMU ry
Suomen Purjehdus ja Veneily ry
Suomen Satamat ry
Suomen Varustamot ry
Suomen ympäristökeskus
Tulli
Tuomioistuinvirasto
työ- ja elinkeinoministeriö
ulkoministeriö
valtioneuvoston kanslia
valtiovarainministeriö
WWF Suomi
Väylävirasto
ympäristöministeriö

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Aluspäästömaksu

Muut aluspäästödirektiivistä johtuvat muutokset

Päästöjä koskevat säännökset

MARPOL-yleissopimuksen VI liitteen muutokset

Muut ehdotukset

Sarlin Laura
Liikenne- ja viestintäministeriö

Sarlin Laura
Liikenne- ja viestintäministeriö